

13. Obchodní sortiment čokolády a cukrovinek

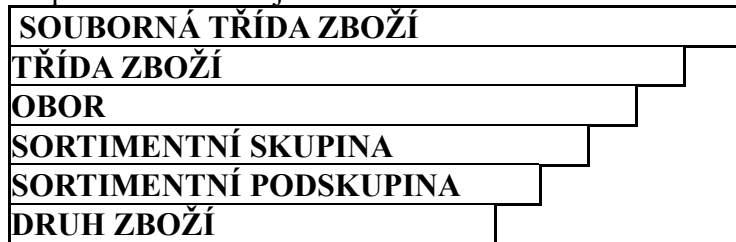
výrobní sortiment – sortiment výrobků vyráběných jedním výrobním podnikem

- vyznačuje se značnou šířkou a hloubkou

obchodní sortiment – sortiment spotřebního zboží, který přechází do konečné spotřeby a je připraven k prodeji, vytváří se ve sféře obchodu

Třídění obchodního sortimentu

Pro potřebu obchodu je zboží tříděno:

Souborná třída

- spotřební zboží se v nejhrubším členění rozděluje na dvě souborné třídy: potravinářské a nepotravinářské (průmyslové) zboží
- potravinářské zboží – uspokojují bezprostředně fyziologické potřeby člověka a je přímo spotřebováváno
- průmyslové zboží – uspokojuje všechny ostatní hmotné a kulturní potřeby, fyziologické jen z části
- souborné třídy se člení na třídy, třídy se člení na obory,

Třída zboží

- kritériem pro toto členění jsou potřeby, které zboží uspokojuje, výrobní původ zboží, popřípadě organizační potřeby obchodu
- takovou třídou zboží jsou např. kulturní potřeby, sportovní potřeby, potřeby odívání, obilné a moučné výrobky, rostlinné a živočišné tuky...

Obor

- tvoří soubor výrobků seskupených podle příbuznosti výroby, užití i charakteru zboží
- oborem jsou např. skupiny výrobků nesoucí označení obuv, svrchní oděvy, pletené ošacení

Sortimentní skupina

- jsou základem a stavebním kamenem celého členění obchodního sortimentu a hlavním podkladem při řešení obchodního provozu
- jsou jednoznačné, vyplývají z příbuznosti výroby zboží
- příkladem je obuv pryžová, kožená, syntetická...

Sortimentní podskupina

- např. kožená obuv dámská, kožená obuv pánská...
- u potravinářského zboží je hledisko členění sortimentu a podskupiny stejné jako u sortimentních skupin – příbuznost výroby.
- u nepotravinářského zboží je hledisek více, například dalším jsou skupiny zákazníků (pánské, dámské, dívčí, chlapecké a dětské zboží), nebo účel použití výrobků (pracovní, vycházková, sportovní obuv) apod.

Druh zboží

- označují se také jako ekonomické výrobky

- v některých sortimentních skupinách se setkáváme s takovým množstvím druhů výrobků, že jsou pro potřeby obchodu dále členěny na tzv. ceníkové druhy

Základní rozdělení zboží

A. Potravinářské zboží

- výrobky z obilovin – cereální výrobky
- pekařské výrobky, těstoviny, cukrářské výrobky a těsta, zmrzliny a mražené krémy
- přírodní sladidla, med, škroby a výrobky ze škrobů
- ovoce, zelenina, brambory, houby a výrobky z nich
- maso a výrobky z masa
- olejnatá semena, jedlé tuky a oleje
- mléko a mléčné výrobky
- káva, kávoviny, čaj, kakao
- čokoláda, cukrovinky
- nápoje
- koření, hořčice, ocet, jedlá sůl, ostatní dochucovací prostředky
- kypřicí prostředky
- výrobky studené kuchyně
- dehydratované výrobky
- hotové pokrmy průmyslově vyráběné
- potraviny určené pro zvláštní výživu
- potraviny nového typu (např. potraviny geneticky modifikované, mořské řasy...)
- tabákové výrobky (zvláštní skupina)

B. Průmyslové zboží

- má velmi rozsáhlý obchodní sortiment, skupinami průmyslového zboží jsou:

1. textilní a oděvní zboží:

- metrové zboží, kusové zboží, bytový textil, textilní galanterie, oděvy, kožešiny a kožichy, klobouky a čepice

2. obuv a kožené výrobky:

- obuv, kožená galanterie a rukavice, punčochové zboží a potřeby pro ošetřování nohou a obuvi

3. klenoty:

- klenotnické zboží, hodinářské zboží, starožitnosti

4. drobné zboží:

- papírenské zboží, hračky, sportovní potřeby, košíkářské a provaznické zboží, bižuterie, dárkové a upomínkové předměty, kočárky a vozítka

5. drogistické zboží:

- kosmetické zboží, barvy a laky, foto-kino, ostatní drogistické zboží a drogistická galanterie

6. nábytek

7. hudební nástroje

8. domácí potřeby:

- železářské zboží, kuchyňské potřeby, topidla, instalační materiál, šicí stroje, jízdní kola, zbraně, skleněné zboží, keramika a porcelánové zboží, výrobky z plastů, elektroinstalační materiál, svítidla, elektrické spotřebiče, rádio, televize, součásti a náhradní díly

9. silniční a motorová vozidla

10. energie a topiva

11. pohonné hmoty a maziva

12. stavební hmoty (staviva)

Identifikace a označování zboží

- identifikace má zajistit přesnou znalost o pohybu zboží
- identifikací rozumíme zjišťování totožnosti produktu podle následujících způsobů:
 - podle fyzických znaků (podle čísel, nápisů, ...)
 - podle kódu (čárového kódu, radiofrekvenčních štítků...)
- označení musí být fyzicky vázáno k produktu (musí být přímo na něm) – na obalu, na visačce, etiketě, magnetické pásce, štítku...
- označením rozumíme nápis (slovní nebo číselný), grafickou značku nebo kód

Automatická identifikace

- na principu optickém, radiofrekvenčním, magnetickém nebo hlasovém
- **výhoda:** vysoká rychlost snímání a minimální počet chyb
- **usnadňuje** řízení procesů (skladování, třídění, kompletace, ložné operace...), kontrolu stavů (zásob), sběr informací a provádění transakčních procesů (výstupní kontrola u pokladních terminálů)

1. Čárové kódy

- nejrozšířenější způsob označování
- určeny pro automatickou identifikaci na optickém principu
- jsou založeny na rozdílných vlastnostech tmavých a světlých ploch při ozáření světelným nebo laserovým paprskem
- nejpoužívanějšími u nás i ve světě jsou EAN kódy

EAN kód

- v levé části – tři místa - číselné označení systému číslování (země původu, např. **859** ČESKÁ REPUBLIKA, **400 - 440** NĚMECKO, **858** SLOVENSKO), čtyři místa - kódové číslo výrobce
- v pravé části – pět míst - kódové číslo výrobku, jedno místo - kontrolní číslice
- výrobci je kódové číslo přidělováno národním střediskem EAN, číslo výrobku si stanoví výrobce sám
- je zaveden ve dvou délkách – se 13 znaky a ve zkrácené verzi s 8 znaky

2. Radiofrekvenční kódy

- automatická identifikace na radiofrekvenčním principu využívá jako nosičů dat identifikačních štítků
- pasivní štítek je tvořen odolným plastovým pouzdem, v němž je zabudovaný čip a anténa, fungující jako vysílač radiofrekvenčního signálu – signál štítek vysílá, jestliže se pohybuje kolem antény snímacího zařízení (je v aktivním poli antény)
- aktivní štítek vysílá signál stále

Obaly

Mezi obalové prostředky řadíme:

1. Obalové materiály

- jsou to látky, ze kterých se vyrábějí obaly nebo pomocné obalové prostředky (např. dřevo, papír, plechy, plasty...)
- obalové materiály, ze kterých se vyrábějí spotřebitelské obaly, členíme podle výchozích surovin a forem použití na:
 - **měkké** obalové materiály (papír, měkké fólie z plastů a kovů...)
 - **polotuhé** obalové materiály (lepenky, tuhé fólie z plastů a kovů)

- **tuhé obalové materiály** (sklo, kovy, plasty...)

2. Obaly

- je to prostředek nebo soubor prostředků, které slouží k ochraně zboží před snížením užitné hodnoty k ochraně okolí před škodlivými vlivy zboží a usnadnění manipulace se zbožím při oběhu a prodeji
- většinou jsou to schránky nebo nádoby, které částečně nebo úplně pokrývají zboží

3. Pomocné obalové prostředky

- dovršují úplnou funkci obalu
 - pomocné obalové prostředky určené k ochraně proti nepříznivým vlivům (vložky z vycpávkových hmot, podložky, klíny, podpěry, ...)
 - pomocné obalové prostředky určené k uzavření obalu (hřebíky, šrouby, dráty, motouzy, pásky, lepidla, lepicí pásky...)
 - pomocné obalové prostředky určené k doplnění informativní stránky obalu (etikety, visačky, nálepky, štítky...)

Funkce obalů

1. ochranná

- obal musí být řešen tak, aby chránil zboží před nejčastějšími škodlivými vlivy, ale také aby chránil okolí před škodlivými vlivy výrobku

2. manipulační

- obal by měl vytvořit z výrobků účelnou manipulační jednotku, přizpůsobenou rozměry, množstvím, hmotností i konstrukčními úpravami jednoduché, rychlé, bezpečné a hospodárné manipulaci

3. informační

- obal je nositelem výstražných a manipulačních značek, údajů o obsahu, výrobci a dalších označení
- obal musí informovat o názvu výrobku, ceně, hmotnosti
- u rychle se kazícího zboží musí být uvedeno datum výroby i doba spotřeby
- má informovat o návodu k použití, způsobu uchování výrobku, jeho složení, záruční lhůtě...
- důležitost jednotlivých údajů by se měla odrazit v grafické úpravě – musí být taková, aby informace na obalu byly jasné, úplné a orientace v nich byla rychlá

4. reklamní

- je zaměřena na doplnění celkového vzhledu obalu
- obal je prostředkem reklamy, musí působit esteticky a zákazníka zaujmout

Čokoláda

je vyrobena z alespoň 27 % kakaových součástí (drt, prášek), kakaového másla, sladidel, jádrevin, mléka, ovoce,....

Druhy čokolády

- 🚩 Tabulkové čokolády – hořká, mléčná, na vaření, mandlová, studentská, oříšková,...
- 🚩 Čokoládové speciality – kočičí jazýčky, čokoládové mince, čokoládové plakety,...
- 🚩 Čokoládové figurky – většinou sezonní, velikonoční zajíci, vánoční figurky,...
- 🚩 Čokoládové sety – čokoládové figurky balené v hromadném balení (sáčky,...)

Čokoládové cukrovinky

- výrobky, kde podstatou části je nečokoládová část (vložka, náplň), povrch je většinou z čokolády (výjimkou jsou lentilky)
- čokoládový podíl nesmí být nižší než 5% z celkové sušiny
- vyrábějí se máčením, formováním, potahováním a dražováním

Rozdělení čokoládových cukrovinek

1. Formované čokoládové cukrovinky – skládají se z dutinky (po naplnění se uzavře), ledové kaštiny, kávová zrna, velikonoční a vánoční plněné figurky
2. Plněné čokoládové tabulky a tyčinky – Milena, Kofila, čokoláda s jahod. náplní,...
3. Máčené čokoládové cukrovinky – různé druhy vložek jsou máčené do čokolády, banánky v čokoládě, deli, Rumové pralinky, Mars,...
4. Dražé – lentilky, mandle v čokoládě, Milánská směs,....
5. Nugáty – rozemleté pražené jádroviny nebo luštěnin (ořechy, mandle, sója, arašídý)m potažené čokoládou a nakrájené na kostky
6. Čokoládové pochoutky – tvarem připomínají čokoládu, např. Sójová pochotka
7. Čokoládové dezerty - bonboniery
8. Sezónní cukrovinky a vánoční kolekce
9. Čokoládové cukrovinky s hračkou – Kinder Surprise
10. Čokoládové krémy – nutela, nugeta

Nečokoládové cukrovinky

- v podstatě různě upravená, aromatizovaná, obarvená a ochucená cukrová hmota
- obsahuje nejvýše 5% kakaových součástí
- obsahuje řepný cukr, škrobový sirup, různé přísady (ovoce, extraty,...)

Rozdělení nečokoládových cukrovinek

1. Kandyty
 - tvrdé bonbony sklovitého vzhledu čiré nebo barevné
 - A, drops – tvarovaný strojím ražením nebo litím (Hašlerky, Bon pari, ...)
 - B, furé – kandidová hmota plněná náplní (Klokanky, Slavie,...)
 - C, roks – vyrábí se skládáním různě zbarvených plátů kandytové hmoty do válce
2. Karamely
 - z cukru, kondenzovaného mléka, škrobového sirupu a ztuženého tuku s přidáním různých přísad (káva, kakao, jádroviny,...)
 - mléčné karamely, kakaové a kávové karamely, ovocné karamely
3. Nečokoládové dražé
 - cukrovinky se vyrábějí přesyceného cukerného roztoku na povrch různých vložek, povrch hladký nebo různě zvlněný (antiperle, šumavské jahůdky,...)
4. Fondánové cukrovinky
 - vznikají svařením roztoku cukru s přísadou škrobového sirupu při teplotě 115-120°C, poté se rychle ochladí za stálého míchání
 - výroba sezónních cukrovinek, vložka do čokoládových cukrovinek
5. Sojové a arašídové cukrovinky
 - obsahují podíl plnotučných polotovarů ze sóji a arašídů (sojové řezy,...)
6. Gumovité cukrovinky
 - výrobky z cukru, škrobového sirupu a arabské gumy, po které mají pružnost a gumovitou konzistenci (medvídci, zvířátka, cola lahvičky,...)
7. Želé cukrovinky
 - vyrábí se z cukru, škrobového sirupu, pektinu, gar-agaru a modifikovaného škrobu
 - hladká, měkká a vláčná konzistence, rosolovitý lom (želé maliny,...)

8. Želé cukrovinky s pěnovou konzistencí
 - náhradou části želatiny modifikovaným škrobem, vaječným bílkem (Vexta, Jojo,...)
9. Orientální cukrovinky
 - pochází z Orientu, **turecký med** je bílá, tvrdá hmota někdy s přidáním jaderovin, vyrábí se vařením roztoku cukru s zašleháváním bílkovin pěny do chladnoucí hmoty
 - **rahat** je želé, u kterého se používá jako želírující látka kukuřičný škrob
 - **sučuk** je rohatová hmota s přidáním ovoce a jaderovin
 - **chalva** je pastovitá hmota vzniklá šleháním kandytové hmoty s pěnotvornou látkou
10. Lékořicové cukrovinky
 - svaří se směs lékořicového výtažku (sušené oddenky lékořice), pšeničné mouky a roztoku cukru, dále se přimíchá škrobový sirup, želatina a tuk, směs se ochutí
11. Komprimáty
 - cukrovinky většinou drobných tvarů (čočky, tablety,...)
 - vyrábějí se lisováním ochucené a obarvené směsi práškového cukru, hroznového cukru, škrobového sirupu, arabské gumy (Ovocné čočky, Lipa, ...)
12. Marcipánové cukrovinky
 - cukrovinky lisované z marcipánu
 - marcipán je směs loupaných rozemletých mandlí vlašských nebo lískových ořechů
13. Žvýkačky
 - do roztavené gumové báze se přimíchává škrobový sirup, moučkový cukr, aroma a barvivo
 - hmota se temperuje, tvaruje a povrchově upravuje např. dražováním
 - podle druhu přírodní gumy se vyrábějí žvýkačky běžné a bublinkové

Vady čokolády

- cukerný výkvět (povrch drsný, rezavý, při skladování ve vlhkém prostředí)
- tukový výkvět (povrch bílošedý pokryt vrstvičkou tuku, skladování při vyšší nebo kolísavé teplotě)
- žluknutí jaderových čokolád (žlukne tuk jaderovin)
- trpká a kyselá chuť
- palčivá chuť u mléčných čokolád (rozklad mléka)
- rozlámané výrobky, poškozené obaly

Vady čokoládových cukrovinek

- vytéká náplň, ztvrdlá vložka (fondán)
- napadení živočišnými škůdci

Vady nečokoládových cukrovinek

- nepravidelné tvary
- vlhký, lepivý povrch
- netypická barva pro daný druh
- vyteká náplň
- nepříjemná chuť a vůně

Skladování čokolády a čokoládových cukrovinek

- čisté, suché, dobře větratelné sklady
- na paletách nebo v regálech
- odděleně od aromatického zboží
- RV 65%, teplota do 18 stupňů
- chránit před slunečním zářením a před živočišnými škůdci